

Quisling ville ha med England og Amerika i et vidstrakt samarbeide

Lite kjente Quislingnotat forteller også hans mening om Germanske SS

Igjen er det lyktes oss å skaffe tilveie et viktig manuskript som Vidkun Quisling håndskrev i fengslet før dødsdommen falt. Originalen befinner seg i Riksarkivet, mens vi selv har en ille medfart kopi.

Innholdet gjelder spesielt Quislings mangeårige planer om et stornordisk samarbeide basert på England og Skandinavia og som senere dannet grunnlaget for bevegelsen "Nordisk Folkereisning". Det inneholder også Quislings mening om Germanske SS, denne særorganisasjon som en av våre lesere tok opp til debatt i forrige nummer av "Folk og Land.

Vidkun Quisling skriver: Det gjelder Nasjonal Samling og det europeiske spørsmål.

Som nevnt var min administrative grunninnstilling i utenrikspolitikken før krigen, fra år tilbake, at vi i Norge burde virke for et samarbeid i videste forstand mellom alle stater og folk av nordisk ætt og innstilling hele verden over, i første rekke mellom statene omkring Nordsjøen; de skandinaviske stater, England, Tyskland og Nederlandene, "Nordisk" her tatt i videste betydning, altså som germansk, nordic, teutonic og lignende.

Dette "stornordiske" sam-

arbeide burde etter min mening baseres på (en samgang mellom) England og Skandinavia, først og fremst Norge, og i dette samarbeide skulle så Tyskland trekkes inn og vekk fra forbindelsen med (Russland) bolsjevismen.

På denne måten (mente jeg), ville freden i Europa kunne sikres, bolsjevismens videre utbredelse vestover hindres, og en fredelig utvikling trygges og fremmes.

Samtidig måtte tilstrebtes en forståelse mellom Tyskland og Frankrike (og dets allierte), således at selve kontinentet kunne bli pasifisert.

Denne utenrikspolitiske linje har jeg nærmere utredet i min bok "Russland og Vi" (1930). Den dannet (likeledes) grunnlaget for bevegelsen "Nordiske Folkereisning" (forløperen til Nasjonal Samling) og er likeledes tatt opp i Nasjonal Samlings utenrikspolitiske programpost. Jeg dannet som nevnt også en særskilt organisasjon utelukkende for dette formål: *Det Stornordiske Fredssamband* (Great Nordic Peace Union), og korresponderte derom med en rekke personer særlig i England.

Min tro på å lykkes vokste hos meg frem til full styrke i 1918 i lyset av den russiske

revolusjon, hvis (beg) utvikling jeg selv gjennomlevet. Nansen var helt innforstått med min oppfatning, og det manglet heller ikke på tilslutning hos andre betydelige personligheter i og utenfor Norge.

Den ulykkelige vending som tingene tok ved bruddet mellom England og Tyskland bevirket at dette stornordiske spørsmål måtte tre tilbake. (I bakgrunnen) Dets formål var foreløpig forskjertset. I stedet rykket (det germanske i engere forstand) det europeiske spørsmål frem i forgrunnen. Så meget mer som det besatte

Norge i sine offisielle og
Forts. side 10 ➡

Det uttrydelige hatet Jussprofessor i særklasse

Del II - Forts. fra nr. 2 - 2003

Av E. L., Oslo

Vidkun Quisling holdt en tale 7. mai 1945, hvor han henviste til den velansette danske folkerettslærde Erik Bruell som i en vitenskapelig folkerettslig avhandling i «Nordisk tidsskrift for internasjonal rett», hevder: "Det statsoverhode, den regjering, respektive de embetsmenn som stiller seg til okkupantens disposisjon, fortjener så langt fra i den anledning å betegnes som overløper eller liknende, at de tvert imot gjør deres land en tjeneste som etter omstendighetene er vesentlig større og ikke stiller mindre krav til mot og personlighet enn med våpen i hånd å motsette seg en besettelse,

for slett ikke å tale om ved flukt å undra seg sine forpliktelser."

Uttrykket "til okkupantens disposisjon" er ikke det rette uttrykk for vårt vedkommende. Men ellers tillater jeg meg fullt ut å ta denne folkerettslige anerkjennelse til inntekt så vel for meg personlig som for den nasjonale norske regjering og hele vår nasjonale samlingsbevegelse. –

Professor Anders Gokstad skriver i sin kronikk i Aftenposten datert 03.11.2002 bl.a. følgende: "Okkupasjonstidens hverdag hadde satt sine spor på de fleste av oss, uforberedte som vi var. Frykt og usikkerhet var knyttet sammen med

Forts. side 2 ➡

Av John Sand

"Den norske Høyesterett ble en vippende båt i statsskipets kjøl vann. Dommene har anstrengt seg for å dreie loven dit det politiske kompass pekte hen."

(Professor Jens Arup Seip)

Johannes (Johs.) Bratt Andenæs er født 7. september 1912 i Innvik. Han ble cand.jur. 1935 og tok i okkupasjonstiden (1943) den juridiske doktorgrad med avhandlingen *Straffbar unnlattelse*. Den 15.10.43 ble Andenæs arrestert, og han var fange på Grini i tiden 09.12.43-24.12.44.

Den kjente presseman (AP) redaktør Arne Tumyr har karakterisert Andenæs som Aktoratets mann og det

er helt sikkert en riktig konstatering.

Den 17. januar 1946 sendte riksadvokatembete (riksadvokat Sven Arntzen) ut et sirkulære, (meddelelse nr. 39) til dommere, statsadvokater og andre som hadde med "rettsoppgjøret" å bestille. I sirkulæret gjengis Kongens proklamasjon av 7. juni 1940. Ifølge riksadvokaten heter det i proklamasjonen at regjeringen ville "opprettholde det norske folks selvstendighetskrig."

Under en rettssak mot juristen Harnoll i januar 1948 vakte det oppsikt da tiltalte la frem aviskopier som viste at Kongens proklamasjon var ukorrekt gjengitt i riksadvokatens sirkulære. Harnoll kunne dokumentere at det i prokla-

masjoen faktisk sto: "Det norske folks selvstendige liv" Riksadvokatens kilde var avisen *Finnmarken* for 12.06.40 hvor det forekom en trykkfeil slik at det sto "selvstendighetskrig" i stedet for det riktige "selvstendige liv". Undersøkelser jeg har foretatt viser at Nord-Norges ledende aviser den gang, *Lofotposten* og *Nordlys*, hadde begge helt korrekte gjengivelser. Det samme har UK bilag bind II s. 132.

Det er blitt spurt: Var det utelukkende distriktpolitiske hensyn som gjorde at akkurat "Finnmarken" ble foretrukket? Vi bør kanskje være så elskverdig at vi tror det.

Mange av de tiltalte under
Forts. side 9 ➡

Det utryddelige...

Forts. fra side 1

følelsen av nasjonal fornædrelse. Krigens lover var ubønhørlige. Å fryse ut NS-familier, inklusive deres barn, fulgte av paroler som var nødvendige under en krigstid, da frontene mellom kollaboratører og nasjonal-sinnede skulle være ugjennomtrengelige." Medlemmer av NS blir her stemplet som kollaboratører, i motsetning til de nasjonal-sinnende. Logikken er her ganske søkt.

Det kan her i korthet være aktuelt å fremkomme med fakta om hvorledes det demokratiske Danmark og Sverige praktiserte samarbeidslinjen like overfor Tyskland under krigen. Aftenposten, 08.02.2000, med stort oppslag: "Danmark sendte jøder hjem til Nazi-Tyskland."

"Minst 21 tyske jøder ble utvist fra Danmark til døden i konsentrasjonsleirer under krigen. Dette fant sted fra 1940 til 1944, året etter at den danske samarbeidspolitikken med okkupasjonsmakten var opphørt. I alt ble minst 132 statsløse flyktninger, mange av dem jøder, sendt til Tyskland i denne perioden. Det skjedde uten at tyskerne hadde bedt om å få flyktningene utlevert."

"Jaques Blum, formann i det mosaiske trossamfunn i Danmark, krever et rettsoppgjør mot eventuelt overlevende embetsmenn. – Strengt tatt burde de ha vært straffet med døden etter krigen. I stedet kunne de fortsette oppover karrierestigen, konstaterer den islandske historikeren Viljálmsón."

Aftenposten, 14.11.2000: "Ny bok om krigen: Hemmelig dansk våpensalg til Nazi-Tyskland." "Den danske stat solgte våpen til nazistene. Våpensalg foregikk i hemmelighet via et privat firma, som etter krigen ble dømt for samarbeid med Nazi-Tyskland. Firmaet fikk etter krigen en hemmelig bot for å ha samarbeidet med Nazi-Tyskland. Firmaet ble ikke ytterligere

rettsforfulgt, selv om daværende minister, den konservative Christmas Møller, under krigen betegnet Dansk Industri Syndkates samhandel med tyskerne som landsforræderi.

"Det er uendelig mange områder av den danske regjeringens samarbeidspolitik med tyskerne under krigen som stadig ikke er belyst. Det skyldes at det reelle samarbeidet med tyskerne var langt mer omfattende enn man vil erkjenne."

Aftenposten, 03.09.1999 med stort oppslag: "Tyskerne fikk bygge store lagre i Sverige." "Sverige hjalp Nazi-Tyskland under krigen mer enn det som har vært vanlig kjent, fremgår av Lars Gyllenhaalls bok, "Slaget om Nordkalotten". "Boken føyer seg ikke bare inn i rekken av bekreftelser på at Sveriges nøytralitet aldri har vært praktisert særlig rakrygget. Den gir til dels et nytt og mer fullstendig bilde av hva som egentlig foregikk i Sverige under krigen."

I korte trekk: Fra Aftenposten for 21.11.1964 sakses følgende: "Den svenske forsvarsstab la ut frivillig lister i 1941. Von Ribbentrop ville ikke bare ha offiserer, men også menige. – Den svenske hær sendte studiegrupper med offiserer til østfronten."

Aftenposten, 28.09.1987: "Tyske styrker til Østfronten med svensk eskorte." "I 1941-42 fraktet Tyskland et stort antall soldater og store mengder krigsmateriell gjennom svensk territorialforvann til krigsskueplassene i øst, og konvoiene ble eskortert av svenske marinefartøyer. Transportene ble innledet 12. juli 1941, tre uker etter Hitlers angrep på Sovjet-Unionen, og pågikk til 17.09.1942. I denne perioden fikk tyskerne svensk eskorte ved ikke mindre enn 62 tilfeller. Den største konvoien omfattet 35 fartøyer." Dette er bare et lite utvalg, hvor hjelp til Tyskland i stort omfang ble gitt.

Tilbake til utgangspunkt-

et. Før stortingsvalget høsten 1945 fikk et betydelig antall mennesker sin stemmerett suspendert. I følge Nationen for 19.01.1949 ble mer enn 90.000 saker etterforsket. Etter disse opplysninger kan man anta at det var 60-65.000 mennesker som ble fratatt adgangen til å delta i stortingsvalget. Dette oppgjøret var omtrent utelukkende rettet mot NS-medlemmene, og de ca. 250.000 tyskerarbeidere ble helt holdt utenfor oppgjøret.

De aller fleste som ble fratatt stemmeretten, ville ha stemt borgerlig. Derom kan det ikke være noen fornuftig tvil. Da tyskerarbeiderne, som soknet til de to arbeiderpartiene, ikke ble nektet adgang til valgurnene, forstås man at det helt fra første stund har knyttet seg viktige partipolitiske interesser til oppgjøret.

Den kjente patriot, juristen Gustav Smedal, skriver i sin bok: "Patriotisme og Landssvik" bl.a. følgende:

"Det sier seg selv at det mindretall som stod i NS med et ærlig ønske om å redde Norges frihet og selvstendighet i tilfelle av tysk seier, ikke var landsforrædere. Dette mindretalls handlemåte var patriotisk, nøyaktig det motsatte av landsforræderi. Det forstår enhver, hvis han bare frigjør seg for de vrangforestillinger som er skapt av en hensynsløs agitasjon og propaganda." (s.101)

Videre skriver han et annet sted: "Man overså at de aller fleste medlemmer ikke var nazister. De sto i partiet av nasjonale, ikke av ideologiske grunner. De ville beskytte Norges frihet og selvstendighet hvis Tyskland skulle vinne krigen. De var norske patrioter. Verken mer eller mindre. Dette er sannheten. Men etter frigjøringen har mange ikke ønsket at det rette forhold skulle komme frem. Det skulle forties. Sannheten passet ikke, slikt forekommer under tiden." (s.106)

Som avslutning skriver Gustav Smedal på side 221 følgende:

"Når patriotisme blir landssvik, og virkelig landssvik ikke påtales, blir forholdene korrupte. Vi har aldri trodd at det i vårt land var grobunn for korrupsjon, men vi tok feil. Den ser ut til å trives meget godt i vårt klima. Luften er lummer i Norge i dag, det var den også i Frankrike under Dreyfus-saken. Men Frankrike hadde bare én Dreyfus-sak, Norge har tusener."

Tungtvannaksjonene uten betydning

Odd Thomassen

I 1965 Samlet tungtvannfilmen "Helter i Telemark" ("The Heroes of Telemark") fulle hus over alt i Norge. Dette til tross for at pressen måtte innrømme de mange faktafeil og at den var en fiksjonalisert og erkeamerikansk versjon av historien.

Nå skal tungtvannaksjonen på Vemork ved Rjukan igjen bli film og premieren finner sted allerede til høsten.

Utrolig nok blir filmen omtalt som "historien om den legendariske sabotasjeaksjon som stoppet Hitlers atombombe", noe som er det rene vrøvl. "Folk og Land" har gjentatte ganger påvist at de britisk-norske tungtvann-aksjoner var uten enhver betydning, noe også USA-generalen Leslie Richard Groves bekrefter i sin bok "Now it can be told" som utkom i begynnelsen av 1960-årene. I boken skriver Groves at aksjonene ikke engang hadde noen negativ innflytelse på den tyske forskningen innen kjernefysisk område.

USA-generalen uttaler tydelig og greit det som enkelte har hevdet og påstått i mange år; at deres aksjoner hadde absolutt intet med krigens utfall å gjøre.

Etter Groves plukker også bort ethvert grunnlag for filmen "The Heroes of Telemark". Dette skrytet i farger og plastics som i grunnen er et bevis på at det ikke var noen tilfældighet at Peer Gynt var nordmann, født i Norge.

Red. anm.:

Vi ønsker ikke å så tvil om det mot og den dyktighet som ble utvist av deltakerne, men setter spørsmålsteget ved ansvarlighet, hensikt og kunnskap hos oppdragsgiverne. Var det et uavklart sjansespill med dyrebare liv?

Sipoagent Somdalen alias politifullmektig Bang Et eksempel på landssvikpolitiets metoder

Av advokat Erling Ueland

Politiet og påtalemyndighetene hadde det travelt i 1945 og utover og måtte ha ekstra hjelp. Blant dem som hjalp til var en som gikk under navnet politifullmektig Bang. Han hadde sin bopel i Oslo sentrum, men han ble tilkalt over store deler av Østlandet når der var noen særlig vanskelig etterforskningsaffærer. Han ble da av de øvrige i politiet titulert med ovenstående tittel og det hendte han hadde konen med seg og bodde på pensjonat. Han foretok eksaminasjoner, avla rapporter og møtte som vitne i retten nu og da. Han hadde en arbeidskraft og utholdenhet som få. En gang besvimte en kvinne han avhørte etter 7 timer, men selv var han like sprek.

Men da det led på en tid ble det kjent at han ikke het Bang, men Somdalen. Politifullmektigtittelen hadde han fått av landssvikpolitiet og var i virkeligheten bl.a. Sipo-agent under okkupasjonen. Der hadde han lært Sipos metoder å kjenne. Det var vel derfor han var så effektiv.

Det viste seg at han var arrestert i mai 1945 og siktet for landssvik.

Han var utlånt fra fengslene til de forskjellige oppdrag, og det ble skrevet i aviser at når han ble dømt av Høyesterett til livsvarig fengsel i stedet for dødsstraff i lagmannsretten, så skyldes det det verdifulle arbeidet han hadde utført for landssvikpolitiet.

Han fungerte også som tyster. Han ble satt inn i cellene til de arresterte NS-folk og formidlet videre til politiet de opplysninger han fikk lurt ut av fangene.

Ved flere anledninger arrangerte politiet rømninger fra NS-fengslene. Dette ble gjort for at NS-folkene ute skulle få skylden. Dermed kunne politiet ytterligere

Forts. side 4 ➔

FOLK og LAND

UAVHENGIG AVIS

Ansv. redaktør:
KJELL BLICH SCHREINER
Tlf.: 32 12 60 08

Adresse: Postboks 3239 Elisenberg, 0208 Oslo.

Redaktøren treffes etter avtale.

Abonnement: Pr. år kr. 160,- (i omslag kr. 200,-, utland kr. 240,-).
Giro: 7877.08.52594

Abonnement (6 nummer i året) løper til det oppsies skriftlig.
Annonser forskuddsbetales med kr. 2,- pr. spalte mm. Minstepris kr. 100,-.

Utgiver: INSTITUTT FOR NORSK OKKUPASJONSHISTORIE

Vårt oppgjør med Tyskland

Vi kan ikke benekte at det var tunge følelser som besjelet oss i maidagene 1945 etter at vi gjennom fem år hadde kjempet bittert for et mer nasjonalt og lykkelig Norge enn det vi så etter første verdenskrig.

Følelser som var lagret etter en total og ærlig innsats, en nervemettet utholdenhetsprøve og drevet til avgrunnens rand av mangel på forståelse fra store kretser av det norske folk. Ikke et eneste godt ord, ikke en eneste innrømmelse av det gode program eller de gode positive tiltak hadde motstanderne råd til å gi oss.

I tillegg kom sorgfølelsen og vemodet over å se et stort kulturrikes undergang, sorgen over millioners død, sorgen over så meget god norsk ungdoms bortgang.

Også i ettertid har vi vært besjelet av tunge og bitre følelser.

Nå gjelder de vårt forhold til Tyskland, både det Tyskland som var og dagens.

Dette Tyskland som vi så slik opp til, men som forrådet oss så vidt at storparten av landets makthavere til slutt ble våre fiender.

Allerede i april 1966 tok daværende redaktør i "Folk og Land", Odd Melsom, et oppgjør med disse vi trodde var våre venner. Vi sluttet ikke den gang opp om hans hårde ord, og under et tilfeldig møte med ham kom det til en heftig utveksling av meninger mellom han og nåværende redaktør.

Etter at vi senere kritisk gjennomgikk de kiloer med dokumenter som beviser de tyske løftebrudd og forræderske handling mot oss finner vi i dag (likevel) nok grunner til å støtte ham.

La oss gjengi hva redaktør Melsom skrev i "Folk og Land" nr. 9-1966:

"Da Norge ble trukket inn i verdenskrigen og besatt av Tyskland, forsøkte Quisling og hans nasjonale bevegelse å redde hva reddes kunne ved i tillit til tyske løfter å avfinne seg med situasjonen. Utviklingen under okkupasjonen og den hensynsløse politikk som Det tredje rike førte overfor Norge representert ved NASJONAL SAMLING viser bedre enn mange tykke bøker hvor lite slektskap det i virkeligheten var mellom den tyske nasjonalsosialisme, som hadde glemt sin ideologi i maktrusen, og Quislings norske Lapobevegelse, for å tale med Hewins. De tyske makthavere holdt ikke sine løfter, de forrådet Quisling og gjorde hans stilling umulig, og de

Fredssenteret vil gjennomgå rettsoppgjøret

Fredssenteret i Narvik vil i løpet av året foreta en fullstendig gjennomgang av det norske rettsoppgjøret etter 2.verdenskrig. Denne kommer som en oppfølging av forsoningskonferansen i Narvik som ble holdt i Narvik i fjor høst.

Daglig leder Svein Tore Aspelund kan fortelle at flere av Norges fremste forskere og historikere har sagt seg villige til å stå for planlegging og utgjøre en programkomité i samarbeide med Nord-Norsk fredssenter i Narvik. Søkelyset skal settes direkte mot rettsoppgjøret. Blant deltakerne i samarbeidet er Stein Ugelvik Larsen ved Universitetet i Bergen, professor Bernt Hagtvet ved Universitetet i Oslo og førsteamanuensis Baard Borge ved Høgskolen i Harstad.

Et av målene er å se sammenhengen med det som skjer rundt i verden i dag, understreker styreleder Per Henrik Mørk i Fredssenteret.

drev det norske folk fra seg på samme måte som de gjorde det med de baltiske folk, ukrainerne og alle andre som kom inn under deres maktområde. Og når det gjelder NASJONAL SAMLING som satt med ansvaret for norsk fremtid, så røber vi vel ingen hemmelighet når vi her etter disse års forløp slår fast at den årelange kamp mot tysk uforstand og tysk innblanding, mot tyske løftebrudd og tysk forræderi etter hvert utløste en direkte fiendtlig innstilling til okkupantene innen nettopp våre rekker. For det er naturligvis så sant som det er sagt det minister Lunde innskjerpet sine medarbeidere at det var vi, NASJONAL SAMLING, som var den virkelige motstandsbevegelse.

Når det gjelder dagens Tyskland, har vi enda mer nedslående erfaringer, vi i NASJONAL SAMLING. Ikke en gnist av anstendighet i nederlaget finner en hos dagens offisielle Tyskland, hvor alle kappes om å delta i seierherrenes propagandakor. De tyske aviser unnser seg ikke engang for å gjenta den britiske løggen om "forræderen Quisling", til tross for at 7 000 av hans meningsfeller satte livet inn på tysk side i kampen mot bolsjevikene. Alle disse råtne presseknektene som ikke har ære for to skilling, som bare er tale-rør for dem som har lemlestet og ødelagt deres tyske fedreland, de skriver rystet om "quislinger" som forråder fedrelandet."

Fortsatt terror i Norge

Odd Østlund

I Folk og Land nr. 1.-2003 finnes et innlegg fra pensjonist i Mandal som i november 2002 fant en reportasje i "Verdens Gang" om henrettelsen av Ragnar Schancke, der hans privatsekretær under okkupasjonen, Karin Jevanord, var vegviser for vedkommende journalist. Pensjonisten våget ikke stå frem med sitt navn og syntes det var flott at Karin Jevanord våget å stå frem med fullt navn og sittende ved gravstedet. At en pensjonist 55 år etter mordet på Ragnar Schancke i et innlegg i vår avis ikke våger å stå frem med sitt navn, sier meg noe.

Det er fortsatt terror i Norge.

Den kan vel bare sammenlignes med det verste terrorregimet som verden har opplevet i moderne tid. Det fantes en svensk minister som for kort tid siden "slang med tungen" og talte om Norge som den siste Sovjetstaten. Når faller den "norske jernridån" der menneskene uten risiko for ubehageligheter kan tale og skrive fritt?

MÅNEDENS HEDERSMENNESKE

I denne spalte vil vi i hvert nummer trekke frem personer som så absolutt fortjener vår heder og våre godord for sin innsats på de forskjellige kampavsnitt, ute og hjemme.

Noen av dem er for lengst døde, andre lever og kjemper fortsatt.

I forrige nummer hedret vi Porsgrunnkvinnen Gerd Nilsen som i så mange år har stelt Vidkun Quislings grav og som av lokalpressen får ros for at hun gjør det i full åpenhet.

Denne gang er det en annen ildsjel vi vil trekke frem, nemlig

HELGE GRØNSTAD

Det er ikke mange tilbake som kjente Helge Grønstad. De som gjør det vil minnes han som en av de mest aktive kampfeller vi har hatt i vår kamp for sannhet og rett.

Uten hensyn til hva han i kraft av sin utdanning og sine egenskaper kunne ha oppnådd av lukrative og behagelige stillinger gikk han inn for det hans rettferdighetssans og gnistrende kampvilje tilsa ham: Det å bruke sine evner til å kjempe vår sak.

Som den nøkterne og klar-synte jurist han selv var, så han hulheten og uholdbarheten i "landssviklovgivningen". Med hele sin personlighet kastet han seg inn i arbeidet for å samle materiale og kjensgjerninger som kunne belyse uretten. Hånd i hånd med dette gikk han som en av våre første forbundssekretærer inn for å få fanger løslatt, få de løslatte gjeninnsatt i sine stillinger og ellers bringe trøst og oppmuntring til de mange som "rettsoppgjøret" hadde satt på bar bakke.

Det var en stor dag for oss alle da "Den norske Rätt-suppgjørelse," "Svenskeutredelsen", kunne legges frem. Men først og fremst var det Helge Grønstads dag. Han hadde gjennom år fremskaf-

Forts. side 4 ➔

Hedersmenneske...

Forts. fra side 3

fet et veld av verdifulle dokumenter og lagt dette til rette for sakkyndigheten i Sverige. Dette til tross for iherdig motstand fra så vel et ensrettet Storting som fra utallige enkeltpersoner.

Han hadde administrert innsamlingen av de helt nødvendige pengemidler, og alt resulterte i at nøytrale og fullt ut kompetente saksbehandlere i Sverige kom til et resultat som kan formuleres slik:

A. Den provisoriske straffelovgivning var folkerettsstridig og derfor uten rettsgyldighet.

B. Landssvikanordningen var grunnlovstridig og derfor uten noen gyldighet.

C. Landssvikoppjøret var politisk motivert og derfor av diskriminerende karakter.

D. Mot den prinsipielle problembehandling i Lagmannsrett og i Høyesterett reises alvorlige anker.

Helge Grønstad falt på sin post. Helt til siste dag satt han arbeidsglad og virkelysten ved sitt skrivebord stimulert av den mentalitetsendring han tydelig kunne registrere hos tidligere motstandere. Her døde han. Dagen var 22. november 1956. På skrivebordet lå første del av et manuskript han hadde skrevet til *Folk og Land*.

Vi gjengir det inne i bladet vårt.

Sipoagent...

Forts. fra side 2

gere stimulere stemningen overfor landssvikene og bevise hvor fæle disse var og påvise hvilke vanskeligheter politiet hadde med å behandle slikt pakk.

De fikk også ved denne sin framgangsmåte en ytterligere grunn til å arrestere flere NS-folk. Også ved rømningene fra fengslet medvirket Bang.

Hadde vi stolt på hjelpen fra "Frihetens armeer" og Londonregjeringens tiltak ville det i 1945 ikke vært noen nordmenn å "befri"

Av Helge Grønstad

Det som under hele okkupasjonsperioden lå NS-bevegelsens medlemmer mer på sine enn noe, det var å gjøre hva som overhodet lot seg gjøre for å sikre norsk selvstendighet – både under øyeblikkets overveldende vanskeligheter så vel som med sikte på de framtidige forhold.

Nåvel! Det faktiske er når først sant skal sies, at det var NS-folkene – nettopp NS-folkene – som berget sine landsmenn da verst det knep. Det var *de* som turde si okkupasjonsmakten bent imot når det gjaldt fornædrende krav eller uberettigede forføyninger. Det var *de* som innen det muligens grenser og tross alle vanskeligheter både fra den ene og den andre kanten, vernet om norsk selvstendighet og som til enhver tid hevdet et uavkortet krav på framtidig, norsk selvrådighet i styre og stell. Ikke et øyeblikk falt det med en tanke en NS-mann inn å oppgi en tøddel av norsk suverenitet. *Den* arven var for hellig til å tukles med. På den annen side kunne man nok se fram til og håpe på et kommende europeisk samarbeid, men det samarbeid bygget for vårt vedkommende på norsk nasjonal selvhevdelse og forutsetningen om en gjensidig internasjonal forståelse og respekt.

En opphetset samtid dømt NS-folkene for disse deres gjerninger og syn da "seierherrene" igjen kjente makten i sine hender. Små folk – som i dag har bevist at de savnet et hvert kjenne-skap til hva som hadde foregått her hjemme i deres fedreland, og som ut fra dette hadde ført en godtroende hjemmefolkning fullstendig bak lyset – satte i scene

et "rettsoppgjør" som resulterte i en rekke henrettelser og i ti-tusener av fengselsår, med derav følgende elendighet og nød. Om denne form for takknemlighet overfor landsmenn som bare hadde villet hevde landets nasjonale ære og dets ubeskårne suverenitet, foreligger i dag verdenskjente, nøytrale folkeretts-eksperter knusende dom. Og *den* levner ikke iscenesetterne meget ære. Det som har funnet sted, var ikke noe rettsoppgjør, sier de folkerettskyndige, det var et innenrikspolitisk maktmisbruk. Rett og slett. Og det overfor landsmenn som hadde villet verne om norsk selvstendighet så godt som noen!

Når en gang den tid kommer at den norske historien fra trengselens år for alvor skal skrives – den sanne historien – da vil selv de mest sen-tenkte nok få øynene opp for det faktiske forhold; at det var NS-folkene som alle som *en* til landets gagn ble på post og holdt de posisjoner som lot seg holde, og som utrettelig bød odd og egg overfor de kretser innen okkupasjonsmakten som låt hånt om norsk selvstendighetsfølelse og helst så alt som het norsk administrasjon skiftet ut med tysk. Bak kulissene – hvilket jo under de rådende omstendigheter var forståelig nok – foregikk det en intens tautrekking og utfoldet det seg en opposisjon mot planlagte tyske maktovergrep som bare en bevisst fedrelandskjærighet kunne gi mot til å utvikle. Det skulle nemlig mot til, - ja, et dobbelt mot, kan en godt si. Det var ikke bare Terboven og hans krets man hadde å slåss mot – den hadde makten og kunne i og for seg være farlig nok -, man hadde også de norskfødte likvidatorer å ta hensyn til,

de som i sin blindhet var våpenbærere for dem som gjorde seg til talsmenn for prinsippet "jo galere, jo bedre". La tyskerne overta det hele, het det blant disse "nordmenn", heller tyskere innen all administrasjon enn NS-folk! Og regjeringen i London slo til stadighet på stemmegaflen og anga tonen i samme lei.

Visste vi det ikke før, så vet vi i hvert fall i dag – gjennom Paul Hartmanns og Trygve Lies bøker – hva slags selvstendighet de representerte de som i hine dager satt borte i London og var nikkedukker for de vest-alliertes krav om mest mulig kaotiske tilstander i Norge. Slike krav ble nemlig prompte imøtekommet. Og det var så visst ikke hensynet til det norske folket eller norsk liv og norsk eiendom som spilte inn. Det var utelukkende stormaktenes maktinteresser som dannet bakgrunn. Norge som sådant betød ingen ting innen denne "venn-skapsring" som det har vært skrytt så meget av.

Sannheten er den at hadde man her hjemme i ett og alt stolt på hjelpen fra "frihetens armeer" og på vår egen Londonregjeringens tiltak, så hadde det i 1945 ikke i det hele tatt vært noen norsk befolkning å "befri". Da hadde den for lengst rett og slett sultet i hjel. Når så ikke skjedd, så skyldtes det de NS-myndigheter som gikk imellom og som beveget okkupasjonsmakten til av sine egne knappe beholdninger å stille de nødvendige forsyninger til rådighet. Bevisene ligger i den utredning som Oscar Torps departement – Forsyningsdepartementet – måtte sende ut i 1946 (St. meld. 37-1945-46).

– Lojal til det siste Tre skritt bak

Av Per Jahr

Historisk Forlag AS,
Røyken 2002

Innbundet/III. Sort/hvit
183 sider

Pris kr. 348,-

ISBN 82-90181-16-7

"Heimevernsbladet" nr. 1/2 2003 hadde en redelig anmeldelse av Per Jahrs bok: "Tre skritt bak". Journalist Lars Reiermark skriver:

Forfatteren var som ung mann medlem av NS og var under hele krigen Quislings personlige adjutant. Dette er boken om den tids mennesker og opplevelser slik han så dem, og la det være sagt med det samme, - denne boken er et politisk vitnesbyrd fra en politisk troende, samtidig som den tegner og utfyller bildet av personen Vidkun Quisling, en av de mest omtalte nordmenn i forrige århundre. Boken er velskrevet, om enn i en tidvis litt tung språkdrakt som vel hører datiden til. Men, - personlig har jeg mer sans for Jahrs bok enn for Dahls Quislingbiografi i to bind. Årsaken er rett og slett at Jahr kommer tettere på begivenhetene fordi han satt der han satt, og han er en god observatør. Forfatteren skriver selv at hensikten er å gi et noe mer nyansert bilde av både tiden, begivenhetene og historien, men først og fremst av personen Quisling som Jahr oppfatter som en opprører, men ingen landssviker. Jahr selv er fortsatt trofast mot sitt ungdoms ideal. Han sier selv på slutten av boken "At Quisling ble henrettet er for meg ikke det verste ved dommen han fikk, men det er de premisene som ble lagt til grunn. Han var ingen forræder. Det er det siste man skulle beskyldte ham for!"

Man kan være enig eller uenig i hans påstander. De er uansett interessante, noen steder kanskje litt naive, men kanskje burde denne

● boken ha kommet tidligere.

Forts. side 5 ➡

Høyesteretts dom fra 1945 ble som kjent stående, og Q ble skutt på Akershus. Jeg vil også nevne Jahrs fremstilling av Quislings kamp mot Terboven for det Quisling oppfattet som Norges sak, en strid som skapte store vanskeligheter for Quisling som leder og for NS som parti. Også dette er med i Jahrs beretning som på noen punkter avviker fra den offisielle historie uten at det svekker fremstillingen. Jahrs kildehenvisninger er klare og det gjør at det også har blitt en spennende bok selv om en del av bakgrunnsstoffet for det meste er kjent fra før, spesielt om maidagene 1945 og tiden etter. Forfatteren skriver lett og kronologisk om begivenheten som førte han med i NS, om krigsutbruddet og de fem lange årene fra 1940 helt fram til 7. mai 1945. Han hadde som han selv sier, ingen politisk stilling, men ser det hele fra sin plass etter hvert som begivenhetene utfolder seg både her hjemme i Oslo og med Quisling på reiser i både inn- og utland. Boken gjør ikke krav på den fulle objektivitet, - det er Jahrs subjektive inntrykk slik han oppfattet tiden og mannen. Boken bygger i vesentlig grad på forfatterens egne dagboknotater og papirer fra Riksarkivet og er, slik denne anmelder ser det, et viktig bidrag til forståelsen av en person og en tid som ikke ligger altfor langt tilbake, men som tross alt hører forrige århundre til.

Slik jeg ser det har det først og fremst blitt en ærlig bok, et tidsbilde og en forklaring, men også et vitnesbyrd om en mann og et parti med visjoner, men ikke tilstrekkelige evner eller politisk teft eller gangsyn til å skille rett og galt i et spill som først og fremst var et oppgjør mellom Vestmaktene og senere Sovjetunionen på den ene siden og Tyskland, hvor Norge i tiden 1940-45 havnet mellom to stoler. Boken er og en protest mot den oppfatning at de nordmenn som hørte til "på feil side" også var

landssvikere. Den diskusjonen har pågått i mer enn 60 år og ingen annen sak har vel tidligere eller senere splittet nasjonen på samme måte og ingen annen sak har skapt så mye vondt blod mellom folk, også innen familier som både den gang i alle år senere var delt som følge av det politiske engasjement og den stilling den enkelte den gang tok til hendelser som også brakte Norge inn i krigen med tysk okkupasjon og et bakspill som egentlig var en revolusjon hvor en enkelt person og et parti under dekke av å ville redde landet fra en verre skjebne, faktisk med fiendens hjelp forsøkte å tilrane seg landets konstitusjon.

Forfatterens poeng er at selv om det gikk som det gikk, så hadde de fleste NS medlemmer hederlige motiver, og de var verken mer korruperte eller politisk uopplyste enn folk flest. Mye tyder på at forfatteren her har rett. Man bør dessuten tenke på at Norge den gang i 1940 var et helt annet samfunn enn i dag, ikke minst kommunikasjonsmessig, men også politisk. Klassekampens tid var ikke over. Mange hadde heller ikke et politisk grunnsyn som preget dem resten av livet, men særlig i perioden 1940-45. Frykten for en konfrontasjon mellom kommunismen i Sovjetunionen og det som var "vår" verden, var ikke noe som var typisk bare for mellomkrigsperioden.

Mange så nazismen som motstykke til kommunismen og oppfattet ikke at de var to av et slag. Nasjonalromantiske strømninger og tanker basert på nasjonalstaten både skilte og bandt tanker og følelser selv om man i dag ikke kan fornekte at tanken om et Europeisk statsforbund slik Quisling antydte vel må sies å være langt forut for sin tid. Her finner vi faktisk igjen en rekke av de samme tanker som på nytt har splittet nasjonen i EU-striden.

Er dette så blitt en viktig bok. Ja, faktisk synes jeg det, men mer interessant enn viktig. For dette er en bok

som først og fremst har interesse for dem som var unge den gang og fortsatt husker den tiden. Noe annet vil nok være å skyte over målet. Det er slett ikke sikkert at unge mennesker i dag er så opptatt av Norges stilling under 2. verdenskrig eller av personen Vidkun Quisling, men han er også en del av vår historie og ingen annen begivenhet og person samlet landet slik som Quislings motpart maktet det i de fem lange år, Kong Haakon VII, som fikk en helt fantasisk posisjon i nordmennenes hjerter nettopp på grunn av Quislings opptreden. Det burde kanskje også ha vært nevnt som en del av den historien som Jahr ikke nevner, men boken er god den; anbefales!

Et mektig epos

"Veien til undergangen"

Av Egil Ulateig

Forlaget Reportasje

Bok, 286 sider

Etter å ha lest storparten av Ulateigs tidligere bøker var forventningene store til hans siste utgivelse. Han har alltid objektivt og uten fortinnet standpunkt gitt uttrykk for sine meninger om forhold som har angått NS og frontøstret og -kjemper. Denne gangen tar han for seg de heroiske, men for så mange ved frontene, katastrofale sluttkampene mot de tallmessig overlegne sovjetiske styrkene. Norske frontkjemper var involvert på de fleste avsnitt og var med helt inn i "førerbunker" i Berlin. Svært mange mistet livet i disse kampene. Om dette beretter Ulateig.

Bokens tittel, *Veien mot undergangen*, gir umiddelbart motforestillinger.

En bok om "de norske frontkjemperne" blir tross alt ikke, for de fleste, slutten.

Vi er glade over at de fleste kom tilbake, kvestet og utslitte, men ikke knust, til en særdeles heslig mottakelse. Det norske folk har bare i liten grad innsett at

disse karene kanskje i større grad enn noen andre, var grunnen til at nordmenn uansett "parti" under krigen, kom bedre fra en okkupasjon enn de fleste andre nasjoner uansett hvem de hadde vært okkupert av.

Tyskland hadde tapt krigen, frontkjemperne hadde gjort det de anså som sin plikt.

På tross av de dårligste odds har de aller fleste greid seg godt og kunnet gi en hjelpende hånd til kamerater som var vanskelig stilt. Det er en bragd som ikke har med undergang å gjøre, - etter undertegnedes syn. Tvert imot vitner det om menneskelig vekst og styrke.

Ulateig er en god forteller og har i dette materialet både kapasitet og anledning til å utfolde deg. Skildringene av det egentlig ubeskrivelige gir klare bilder. Nærkamper, artilleribeskytning, bombeangrep, minetepper, uendelige marsjer i snø og søle, søvnmangel og mangel på alt som har med et normalt liv å gjøre. Under beleiringene timer, ja, ofte dager med venting og maksimal konsentrasjon natt og dag. Hele tiden slutten - ikke undergangen - som en realitet.

Det er vanskelig - og unødvendig - å være negativ til en slik saga, men det er vanskelig å forstå den vekt som er lagt på de motsetninger som med mellomrom dukket opp mellom ledere hjemme og ute. I forhold til det som vi må tro har vært hovedmål; vise hvordan frontkjemperne sloss til siste stund, har motsetninger mellom enkelte lederer hjemme og ute fått en unødvendig og overdreven plass. Det er presentert på en måte som ikke har gitt stort nok rom for forståelse av de kompliserte og mangslungne forhold som hele tiden måtte tas hensyn til. En del av dem som er omtalt ved navn på en lite smigrende måte, har verken tidligere eller nå hatt noen mulighet til korrigerende (Flere av dem er for lengst døde).

Ulateig har gjort et formidabelt arbeide under innsamlingen og finsiktingen av stoffet, bokstavelig talt fra Stalingrad til Leningrad og fra Moskva til Berlin med småturer til Oslo og det øvrige Norge. Et rikholdig fotofølge får vi under gjenomgangen. Kart og kilderegister følger også med. Vi tilgir en del navnefeil og litt trykkfeil. Forlagets adresse tyder på at forfatteren har hatt meget under egen kappe og i egne hender.

"Veien mot undergangen" har allerede fått mange lesere. Det fortjener den nok. Jeg håper den vil nå ut til nye lesere som kan ta den inn over seg uten følge av de fordommer som "landssvik"-oppgjøret så snedig la etter seg. De aller fleste hadde en veloverveid grunn til å delta. De visste omtrent hva de gikk til. Deres vurderingsevne var ikke nedsatt. Selv om vi av og til kunne bli brikker i ukjent spill var vi deltakere i en kamp vi mente måtte utkjempes. Vi takker forfatteren og forskeren.

Ulateig starter sin beretning med siste vers av sangen om Mariann. Nå slutter jeg i all u-beskjedenhet med min "epilog" til den gamle "barrikadesangen" fra 30-åra av Sigmund Knutsen (?) om den arme hirdmannen:

Men vi som kom tilbake og rusla hver vår vei

Vi minnes ennå kampen og husker også deg.

Så når vi engang møtes der ute i det blå,

Da skal vi atter samlet for folk og fører stå.

Hakon Warendorph

Takk kjære venner

Ikke noe er mer etterlenget enn "Folk og Land".

Jeg er full av takknemlighet mot dere gamle kjempere som ved alderens høst sloss videre for at både barn og barnebarn engang skal få ta del i sannheten om Norges nye historie.

Vennlig hilsen

Odd Østlund

TV-programmet om Vidkun Quisling

Av Finn Thrana

Som en av deltakerne som intervjuobjekt i nevnte program, finner jeg det etter to innlegg i Folk og Land nr. 1 for i år på sin plass å redegjøre for følgende: Vi, intervjuobjektene, fikk ved henvendelsen fra programmets regissør, forsikring om at det skulle tilstrebes et objektivt program. Videre at vi når som helst kunne trekke oss, og at vi kunne kreve å få fjernet våre bidrag i programmet. Disse betingelser ble skriftlig bekreftet, og løftene ble holdt. Regissøren skrev i sin informasjon til deltakerne at som kildebakgrunn skulle brukes professor Høydals bok om Quisling, professor Hans Fredrik Dahls Quislingbiografi samt hva Quisling selv skrev av bøker, artikler og taler. Som det fremgikk av programmet ble i betydelig grad brukt filmopptak og sitater fra uttalelser han kom med ved forskjellige anledninger. Dette siste var for øvrig etter min mening det mest verdifulle i programmet. Det må bemerkes at intervjuene for i hvert fall noen av oss deltakere strakk seg over flere timer. Selvsagt måtte det sterke beskjæring til fordi programmets lengde var begrenset. Denne begrensning ble, naturlig nok, foretatt av et redaksjonsutvalg. Vi fra NS-siden hadde opprinnelig ingen i dette utvalg som kunne representere oss og vårt syn.

Et førsteutkast av første del av programmet, frem til april 1940, ble vist for deltakerne 15. mai 2002. Det vi så og hørte virket som et sjokk for oss fire deltakere fra "vår side". Jeg tok straks ordet og fikk omgående samtykke fra de tre andre. Jeg meddelte at jeg selvsagt ikke kunne stå som deltaker til et slikt produkt som til de grader var ensidig gjengivelse fra Hjemmefrontens propaganda fra okkupa-

sjonstiden. Vi deltakere fastholdt dette skriftlig.

Regissøren kom selvsagt i en vanskelig stilling, han hadde jo en avtale med N.R.K. som skulle sende programmet, og som, det visste vi, skulle betale kostnadene. Det ble et visst oppstyr, ikke minst etter at den tilstedeværende ansvarlige fra N.R.K. uttalte at uten deltakelse fra "begge parter", ville intet program bli sendt. Jeg legger til at flere andre, bl.a. Gunnar Sønsteby ("Kjakan") uttalte at begge parter måtte være med hvis programmet skulle ha noen hensikt.

Etter en del kontakt med regissøren muntlig og skriftlig, ble det berammet et nytt møte mellom deltakerne og regissøren. Vi fire på "vår side" fremsatte som et absolutt krav for deltakelse at lektor P.O.Storlid, som leserne av denne avis kjenner fra en rekke utmerkede innlegg og som viser stor respekt for våre synsmåter, måtte tiltre redaksjonen for å oppnå den lovede balanse i programmet. Etter en del ordveksling godtok regissøren og medlemmer av redaksjonen vårt krav, og Storlid deltok ved opprettingen av programmets første del og utarbeidelsen av del to.

Storlid hadde selvsagt påtatt seg en meget vanskelig oppgave. Etter oss deltakeres mening, og svært mange tidligere partifellers uttalelser underhånden, gjorde Storlid en utmerket jobb og oppnådde langt på veg et balansert program. For dem som har en annen mening vil jeg anbefale å se programmet en gang til om de har adgang til opptak. For øvrig opplyser N.R.K. at programmet vil bli sendt i reprise, formentlig om ikke så lang tid.

Det er selvsagt beklagelig at vi tidligere NS-medlemmer ikke har mulighet til å lage vårt eget TV-program, men slik ytringsfriheten i

Norge er, fortsatt som den har vært gjennom snart 60 år, er et krav i den retning en ren utopi. Jeg mener vi etter omstendighetene bør være tilfreds med det programmet som gikk på luften, forholdene tatt i betraktning. Vi bør også se det som et lite lys at vi ble invitert til å delta i det programmet som skulle lages, og at vi til tross for irritasjon over noe av det som ble vist, likevel kom såpass meget til orde. Jeg gjentar tilfredsheten med at Quisling selv gjennom ord og bilder kom så vidt meget med. For øvrig har regissøren opplyst at alle intervjuer vil bli arkivert i sin helhet for fremtidig forskning om emnet. Slik vil ganske mange timers uttalelser fra våre deltakere kunne komme fremtidige objektive historikere til nytte.

Til slutt noen ord om det som hevdes av de innsendere jeg har nevnt:

"Kameratgjengen i Hordaland" hevder at i realiteten ble 5000 lærere stående i Lærersambandet. I "Norsk Krigsleksikon 1940-45" skrives at omtrent 1.200 av landets omkring 14.000 lærere meldte seg inn. Hva er det riktige tall? De samme innsendere er også misfornøyde med omtalen av Quislings forhold til jødene. Her ble det i programmet sitert fra Quislings tale på en kongress i Frankfurt: "Da jødespørsmålet ikke kan løses ved ganske enkelt å utrydde jødene eller sterilisere dem, så må for det annet deres parasitt-tilværelse hindres ved at de som jordens andre folk får sitt eget land". Videre er sitert fra Quisling under rettssaken mot ham. "Jeg har ikke hatt noen direkte befatning med disse sakene (behandlingen av jødene). Jeg kjente verken til arrestasjonene eller bortskikkingen av jødene, og jeg er absolutt imot..." Fra intervjuet av meg er tatt med: "Det ble ikke lagt hånd på noe av de pengene (jødenes verdier) til fordel for partiet eller staten. Og det var jo en forferdelig sak for oss dette med arrestasjonen av jødene, men vi

ante jo ikke hvordan det gikk med dem".

Når det gjelder W.H.L. Haugesunds innlegg innskrenker jeg meg til å peke på at i programmet uttaler kommentatoren: "Fridtjof Nansen er også meget fornøyd med sin norske medarbeider, som et medlem av sin internasjonale stab". Videre siteres et brev fra Nansen av 17. oktober 1923: "Gjerne skulle jeg også takket Dem personlig for deres ypperlige arbeid i Russland. De vet sikkert selv av hvor stor verdi dette arbeidet har vært, og det har

for meg vært en stor trøst å vite vårt arbeid der så godt ivarettatt". Det forligger mange brev fra Nansen til Quisling, det var en smak-sak hvilket skulle siteres, alle var fulle av takknemlighet og ros.

Det har etter at programmet ble sendt vært påfallende taust om det i dagspressen. Skyldes det at folk flest mener det er riktig at også vi, den annen part, kom til orde og i vert fall et stykke på veg fikk redegjøre for våre handlinger og intensjoner? ●

Høyesteretts ufattelige svik

Den 5. april 1997 fortalte Rolf Høstmark følgende historie til bladet "Samfunns-liv":

Sent på høsten 1940, mørkelagt by og utrivelig, ble min daværende kone og jeg invitert til et lite aftenselskap hos dommer i Høyesterett Edvin Alten og hans kone. Det var kanskje ikke noe rart. Min svoger var gift med deres (egentlig hennes) datter. Hennes bror igjen var en meget god venn av min bror. (Denne, en usedvanlig person. Han fikk meg til å elske Dan Anderssons poesi! I 40-50 årene var han den mann som hadde vært høyest til fjells og dypest på havbunnen, i verden. Han fikk en bil opp på Nordkapplataet og kjørte sammen med en venn gjennom Europa, og gjennom veiløst Afrika og nådde etter utrolige strabaser Cape Good Hope. Han var utrolig sterkt, seig og utholdende. Døde nylig i Ula. Det burde skrives en bok om denne utrolige nordmann – journalisten!)

Det ble riktig hyggelig, de var begge fine verter. Vi samtalte trolig om tyskere, mørkelegging, tyskernes overgrep, knapphet på mat og fornødenheter osv. Og de hadde et praktfullt hjem.

Ut på kvelden ba dommer Alten meg bli med inn på hans kontor. Det var et rom av mahogny og skinn møblement, fulle bokhyller

fra gulv til tak og nok av dagslys med en praktfull utsikt over Oslo. Han gikk bak et mektig mahogni skrivebord. Jeg plassert i en dyp skinnstol foran. Han holdt en liten velformet tale: Nu måtte vi alle stå samlet, denne motstandsgruppen og feie tyskerne ut av landet. "Jeg antar De er absolutt enig her". "Nei", svarte jeg, "jeg er ikke umiddelbart og fullt enig med Dem"! Da spratt han opp. Jeg var vel nordmann, jeg var vel patriot, jeg var vel ikke medløper, bar kappen på begge skuldre, landssviker? Jeg berolighet, nei, ikke noe som helst av dette. Men jeg sa at hvis resultatet av at tyskerne ble drevet ut, var at vi fikk den regjering tilbake, som hadde sveket og flyktet, så betakk jeg meg. Da reiste han seg, denne lille tette mannen, kom frem fra skrivebordet og rakk meg hånden, sa: Ta min hånd Høstmark på at hvis den regjering Nygaardsvold noen gang, tør vise seg i Norge, vil den bli dømt. Er dette Høyesteretts oppfatning? "Ja!" Jeg trykket hans hånd varmt.

Han visste at jeg var blant akademikerne (de intellektuelle) blant Dybwad Brochmanns hjelpere. Han visste nok også at Brochmann kalte meg "min venn". Selskapet fortsatte og jeg var glad og lettet.

Fort. side 7 ➡

Høyesteretts ufattelige svik...

Forts. fra side 6

Jeg refererte episoden for Dybwad Brochmann som hoppet opp og sa: "Det må jeg si. Det var nyheter!" Og vi hadde det i bakhodet ved alt vi foretok oss under krigen. Og etterpå. Vi hadde den solide smeden fra Bleik, Sigurd Jakobsen, på Stortinget og våre 52.000 stemmer bak oss! (Samfunnspartiet)

Freden kom omsider – men ingen reaksjon fra Høyesteretts side! Tvert i mot! Den godkjente alle ulovligheter! Jeg skrev til dommer Alten og minnet om hans løfte. Ikke noe svar. Jeg sendte en kopi – rekommandert. Ikke noe svar! Blott narreri, svindel. Høyesteretts medlemmer har høy lønn, svært høy for å ha styrke til å være absolutt uavhengig, mønster fra britisk rettsvesen.

Spørsmålet: Hvem hadde makt og hvem har det nu, til å gi ordre til Høyesterett og – få denne "uavhengige" dommerkollegiet til å bøye nakken, adlyde og være slave?

For meg ser det ut som om

Kirken, kjærligheten og det moralske mot

Nini Roll Ankers skuespill "kirken" (rundt 1914) kunne like godt vært skrevet i dag. Det er et angrep på kirken og krigen. "Kirken den er i din mors hjerte, gutten min", sier hun der. Dette faller sammen med vår mening om at kirken aldri har hatt mot til å tolke kjærligheten ren og uforfalsket når det går mot folks eller tidens krav, enten det gjelder krig eller et rettsoppgjør.

Den vil ganske sikkert bli både hånt og spyttet på i fall den gjorde det. Men den ville stått sterkere og mer uangripelig. I bunnen av sitt hjerte ville menneskene da stole på en kirke fordi den var i pakt med deres dypeste indre. Den viste det moralske mot de selv ikke hadde.

Dessverre har ikke Kirken dette mot, noe som tydelig gikk frem etter INOs henvendelse til biskopene (se Folk og Land nr.5/2002) hvor det blir spurt om biskopenes reaksjon på Eivind Berggravs brosjyre "Folkedommen over NS" som inneholdt noe av det mest hatefulle som har vært skrevet om oss.

Ingen av biskopene ønsket å avgi noe svar.

Stortingsmann Gabriel Moseids reaksjoner på henrettelsen av professor Skancke

Lite er kommet frem om det inntrykk henrettelsen av professor Skancke gjorde på den fjellstø og hjertevarme gårdbruker og stortingsmann Gabriel Moseid.

"Folk og Land" har igjen gravd i gamle dokumenter og i referatene fra Odelstingets møte den 26. juli 1949 finner vi hans følelsesmessige sterke utbrudd og sterke reaksjoner etter henrettelsen av kirkeministeren.

Han sa den gang: Jeg ble så rystet at jeg de første dagene ikke var i stand til å ta meg til noen ting, jeg kunne ikke arbeide. Det kan hende at den ærede Justisminister og andre vil avvise en slik reaksjon som sykkelig sentimentalitet, som føleri, som ikke hører hjemme i et realistisk samfunn.

Etter det stenografiske referat uttalte her Moseid ved samme anledning, og det var mange ansikter som var verd et studium akkurat da:

"Gjennomføringen av dødsstraff ved en lovgivning som ble konsipert under krigen og ut fra krigens mentalitet var en voldsom krenkelse av det livssyn og den rettskultur som vårt folk... hadde... funnet frem og opp til før krigen. (Uthevet her).

Det vil vel nå som før bli

påstått at det var folket selv som krevde dødsstraff innført etter krigen. Det blir henvist til at det bare var fire representanter i Odelstinget og to representanter i Lagtinget som motsatte seg å godkjenne dødsstraff som rettsmiddel etter den provisoriske anordning som var forberedt av enkelte menn har i landet og utferdighet av regjeringen i London".

"Det var etter min mening denne situasjon – jeg betegner den som en tvangssituasjon – som førte til det beklagelige resultat i 1945. Jeg tror ikke en ny lov om dødsstraff, fremsatt her i landet etter frigjøringen, ville blitt vedtatt av Odelstinget og Lagtinget. Framfor alt tror jeg ikke påstanden om at folkets flertall krevde dødsstraff, er rett. Ganske visst ble det fra enkelte hold drevet en voldsom opphisselsesagitasjon og propaganda for å holde hatet og hevnfølelsen glødende også etter frigjøringen overfor våre fiender og dem som hadde begått forbrytelser. Etter det som er opplyst av fru Martha Steinsvik og andre, ble det i den første tid øvet terror og tortur, som det må være statsmyndighetenes plikt å sørge for kan ble fullstendig gransket og opplyst. Det må være en

bydende plikt."

"Min erfaring er at de krasseste angrep og den mest hatfylte propaganda mot landssvikene og tyskerne kom fra personer som selv arbeidet eller hadde arbeid i tyskernes tjeneste på befestningsanlegg og endog ved framstilling av krigsmateriell".

"... Etter det jeg har fremført mener jeg benådningsmyndigheten i ganske annen utstrekning burde ha vært benyttet enn den er blitt gjennom hele tidsrommet. Den var dog en selvstendig myndighet som kunne ta hensyn til alle disse forhold. Det ble ikke gjort. Spesielt mener jeg det var forferdelig at ikke disse hensyn ble tilagt noen vekt ved spørsmålet om Skanckes henrettelse. Det var da gått 3 år og mer siden vi fikk friheten igjen. Det var kommet en masse henvendelser til benådningsmyndigheten om å unnlate å fullbyrde dødsstraffen i dette tilfelle, og det var anført mange vektige og særlige alvorlige grunner for det. Til tross for det ble allikevel dødsstraffen fullbyrdet."

"Jeg synes det er noe av det mest nedslående som har hendt i vårt samfunn etter krigen." Så vidt stortingsmann Moseid.

Bombingen av Narvik og senkingen av engelske Glaukios i Norskehavet i mai 1940

Svein Halse

Kr. Himmelfartsdag 10. mai 1940 med sludd i regnvær, min første arbeidsdag på Værnes.

I dette griseværet sto de fleste "anleggsarbeiderne" iført bløthatt og blådress til knes i leire og blaut snø og støttet seg med sure fjes til spadene.

Vi sist ankomne, ca. 100

mann, ble stående og glo Legionen. Det viste seg at jeg hadde havnet i bombelaget.

Arbeidet besto i å losse bomber av forskjellige tyngder som kom sørfra i lastebilkolonner, jernbane og Ju-ingeniør Müller og ba om 52 transportfly.

Vi opprettet små ukamufferte bombelagre på de forskjellige steder på og ved flyplassen.

Forts. side 11 ➡

SOLBRIS OG RUSKEVÆR

Tyskerne samarbeidet med "gode" nordmenn om svartebørs. Flere fra den annen side muliggjorde "Solbris"-flukten

Initiativtakeren til "Solbris"-flukten i 1947, Roald Astrup Nielsen, som også skrev "Eventyret om Solbris", ble under et Norgesbesøk intervjuet av NRK-fjernsynet.

Flere av våre lesere har bedt oss gjengi intervjuet som vakte slik oppmerksomhet landet over da det ble sendt.

Her kommer det:

Spm.: Du tok juridisk embetseksamen i 1936, bare 20 år gammel og med "Står til Laud. Hva slags politiske sympatier hadde du den gang?"

Svar: Som ganske ung var jeg medlem av Fedrelandslaget og min innstilling var alltid den nasjonalt men også sosialt betonet. Derfor hadde jeg stor sympati for den tyske nasjonalsosialisme.

Spm.: Du var ivrig anti-kommunist?

Svar: Min lesning omfattet alt jeg kunne komme over om kommunismen i teori og praksis, spesielt om forholdene i Russland. Resultatet var en fast overbevisning om at kommunismen representerte den store fare for Vestens kultur, en oppfatning som ble bekreftet og bestyrket av det russiske angrepet på Finland i 1939.

Spm.: Hvordan så du på den tyske okkupasjonen 9. april 1940?

Svar: Som jurist og dessuten sterkt historisk og politisk interessert forsøkte jeg å få et objektivt bilde på grunnlag av det materiale vi den gang hadde kjennskap til. Alt pekte etter min mening hen på at det tyske angrepet var provosert av vestmaktene og at Hitler ikke ville ha krenket Norges nøytralitet hvis de allierte hadde vært innstillet på å respektere den. Dette var,

en alminnelig oppfatning i 1940, og kan forklare meget av det som skjedde den gang.

Spm.: Høsten 1940 meldte du deg inn i Nasjonal Samling. Hvorfor?

Svar: Fordi det var i landets interesse at NS skulle stå sterkest mulig. Hvis Tyskland vant krigen, var dette den eneste løsning. Tapte Tyskland, måtte vi i hvert fall gjennom NS beskytte norske interesser så lenge krigen varte og gå inn for at landet skulle komme ut av krigen med minst mulig skadevirkninger på liv og eiendom.

Spm.: Har du noen gang tvilt eller angret på den beslutningen?

Svar: Nei. Jeg gjør Quislings ord til mine: "Vi har styrt dette landet i fem år, like lenge som Olav Trygvason, og vi har styrt det godt." Noen av de beste år av mitt liv ble ofret helt og holdent for det jeg mente var landets interesser og den dag i dag er jeg overbevist om at min beskjedne innsats bidrog sitt til at vi tross alt nådde det mål vi hadde satt oss. At vår innsats ikke ble anerkjent spiller i denne henseende liten rolle; det viktige er at man vet med seg selv at man har handlet i overensstemmelse med sin samvittighet.

Spm.: Du ble NS-kretsfører i Bergen, et verv du hadde i to år. Hva var dine funksjoner i denne stillingen?

Svar: Å styrke bevegelsen og gjøre den til en verdig representant i forsvaret for norske interesser.

Spm.: Senere fikk du attest for å være en "aktiv og farlig nazist". Hva er dine kommentarer til denne karakteristikken?

Svar: Aktiv har jeg alltid vært i alt hva jeg har gått inn for. "Farlig" er et skjønns- spørsmål; ethvert aktivt NS-

medlem med en viss utdannelse og posisjon ble nok betraktet som "farlig" på den annen side.

Spm.: Hvordan var ditt forhold til okkupasjonsmakten – altså i det daglige arbeide?

Svar: Som kretsfører, fylkeskontorsjef og senere ekspedisjonssjef i Næringsdepartementet intervenserte jeg i en rekke tilfeller overfor de tyske militære myndigheter for å begrense skadevirkningene av for eksempel hesterekvisisjoner, disposisjoner av betydning for fiskerinæringen osv. Slike henvendelser hadde virkning fordi tyskerne forsto at der ikke lå politiske motiver til grunn for dem.

Spm.: Du var også pris- og rasjonerings politisinspektør. Tyskerne på sin side var kjent for å drive utstrakt svartebørshandel – skapte dette konflikter?

Svar: Tyskernes svartebørshandel var mulig fordi visse deler av den norske befolkning i så henseende samarbeidet med dem. Dette gjelder også håndhevelsen av prislovgivningen, hvor vårt arbeide ble vanskeliggjort ved at tyskerne dekket norske borgeres lovovertridelser. I flere store pristaker ble jeg tvunget til å utlevere aktamappen til det tyske sikkerhetspoliti – og så dem aldri igjen. Slike forhold skapte selvsagt konflikter og jeg vet positivt at innen enkeltes tyske kretser var min virksomhet sett på med meget ublide øyne.

Spm.: Men politisk oppfattet du tyskerne som dine allierte?

Svar: Nei, det er ikke riktig å si det slik. I kampen mot kommunismen var vi selvsagt helt på tysk side, fordi denne del av krigen direkte berørte Norge. – For øvrig var det vår oppgave – ikke å opptre som tyskernes

allierte, men – å holde det norske administrasjonsapparatet intakt i overensstemmelse med folkerettens – først og fremst Haagkonvensjonens – bestemmelser. I en hvilken som helst konfliktsituasjon var det vår plikt å hevde norske interesser, uansett politiske synspunkter.

Spm.: Etter hvert ble det tydelig at Tyskland kom til å tape krigen. Hvordan tenkte du deg utgangen på det hele?

Svar: Vi håpet i lengste laget at vestmaktene ville ta fornuften fangen og avverge den kommunistiske undertrykkelse av store deler av Europa som jo dessverre ble resultatet.

Spm.: Etter kapitulasjonen satt du i varetektsarrest i 2 år, den siste tiden på Espeland ved Bergen. Da du besluttet å rømme, syntes du det var moralsk forsvarlig å unndra seg dom og soning?

Svar: Jeg synes det er litt trist at et slikt spørsmål blir fremsatt 35 år etter krigens slutt, fordi det viser at man fremdeles ikke forstår våre motiver eller ikke vil akseptere dem. – Når man – som i mitt tilfelle – vet med seg selv at man har gjort det som var rett og riktig, kan man umulig betrakte dom og soning som annet enn politisk forfølgning, spesielt i betraktning av at man ble dømt i henhold til straffebestemmelser som åpenbart var gitt tilbakevirkende kraft, i strid med grunnlovens bestemmelser og allmenne rettsprinsipper.

Under disse omstendigheter var det ikke bare moralsk forsvarlig men moralsk berettiget å unndra seg forfølgningen, når man hadde anledning til det.

Spm.: Du og en rekke andre kom dere av gårde med båten Solbris. Men hvordan kom selve flukten i

stand, hvordan ble den forberedt og organisert?

Svar: Nødvendigvis i største hemmelighet, men i dag kan vi la det komme frem at blant dem som muliggjorde flukten var flere som under krigen sto på den annen side, men anså behandlingen av oss som en stor urettferdighet.

Spm.: Solbrisferden kan vi ikke komme inn på her – du har for øvrig skildret den i en bok. Men enden på visa ble at du i dag er bosatt i Argentina, og der har du vel ikke i særlig grad vært plaget av din politiske fortid?

Svar: Absolutt ikke. Jeg har vært knyttet til flere internasjonale foretak med kontorer i Buenos Aires, har i arbeids medfør reist meget i Amerika og Europa og har alltid hatt et godt samarbeide med kolleger og overordnede, uten at min politiske fortid har vært tillagt noen som helst betydning.

Spm.: Men hvorledes er ditt forhold til den norske kolonien i Buenos Aires?

Svar: Vi regner oss alle som tilhørende den norske kolonien. Hvis du dermed mener dem som ikke var rammet av rettsforfølgningen etter krigen, er forholdet korrekt og vennskapelig, selv om vi ikke har noen gjensidig sosial omgang.

Spm.: Hvis du i dag kunne handlet om igjen – ville du da ha handlet som du gjorde den gangen, i 1940?

Svar: Dette er et vanskelig spørsmål. Med ytterligere 40 års livserfaring er tenkemåte og innstilling meget en annen; alderen gjør også at man blir mer tolerant, og at man skifter oppfatning om mange ting står ikke til å nekte. Det eneste jeg kan si er at jeg fremdeles mener å ha handlet riktig etter forutsetningene som forelå den gang.

Spm.: Tror du verden hadde blitt bedre dersom nasjonalsosialismen hadde seiret?

Svar: Jeg tror i hvert fall at nasjonalsosialismen ville vært å foretrekke for kommunismen.

Jussprofessor...

Forts. fra side 1

"oppgjøret" som hevdet at den faktiske krigstilstand mellom Norge og Tyskland opphørte 10. juni 1940, ble brakt til taushet av aktor/dommer ved at Riksadvokatens sirkulære ble lest opp. Domstolene betraktet – forståelig nok – riksadvokatens melding som en veiledning og ikke som en vill-ledning. Når påtalemyndighetens høyeste representant hadde underrettet hver eneste dommer i landet om at Konge og regjering hadde drevet "selvstendighetskrig" fra London, ble dette av dommerne betraktet som en ugjendrivelig kjensgjerning.

Etter at riksadvokatens "veiledning" var avslørt rykket Johs. Andenæs ut med forsvar for riksadvokat Arntzen: "Trykkfeilen er jo i seg selv uten synderlig betydning."

Men den kjente direktør Lorentz Vogt – han var en rettsindig mann – var av en annen oppfatning:

"Kongens uttalelse om "selvstendighetskrig" er blitt påberopt i rettssak etter rettssak... Det er en meget graverende feil av riksadvokaten å bygge en gjengivelse av et offisielt dokument som Kongens tale på en avisgjengivelse."

Av Stortingstidende 1948 s. 686 fremgår at professor Andenæs har "gitt en lang juridisk betenkning" for Protokollkomiteen. På den følgende side refereres representanten Broch (A):

"Professor Andenæs forutsetter i virkeligheten at vi ikke kan være krigsførende etter at landet er okkupert."

Her – overfor Protokollkomiteen – tilkjenner Andenæs et helt korrekt syn, men i den bok han i 1979 ga ut hos Tanum, "Det vanskelige oppgjøret" desavuerer han seg selv. Dette skal jeg komme tilbake til, men først skal vi se litt på forannevnte "lange juridiske betenkning" som Andenæs utar-

beidet for protokollkomiteen. Det helt vanlige er at slike betenkninger følger innstillingen. For noen år siden sendte jeg en kopi av Stortingstidende til en professor e.m. som var ukjent med det representanten Broch hadde sagt i Tinget i 1948. Professoren fattet interesse for saken og ga beskjed om at han ville skaffe kopi av betenkningen. Etter nærmere fire måneder meddelte han meg at noen betenkning av Andenæs i forbindelse med Protokollkomiteens innstilling ikke fantes i noe arkiv! Det eneste som kunne tilveiebringes var en kopi fra Stortingets arkiv som viste at Andenæs hadde mottatt et honorar for arbeid for Protokollkomiteen, beløpet var på kr. 7.500,-.

Hermed kommer jeg tilbake til Andenæs: "Det vanskelige oppgjøret" Som det fremgår fra bokens s. 99 (her uthevet) skriver Andenæs:

"Derfor ble general Fleischer og hans stab (min uth.) med over til Storbritannia..."

Det faktiske forhold er imidlertid korrekt beskrevet av bl.a. stortingspresident C.J. Hambro i "Drømmere og dåds menn" s. 169:

"Fleischer kom til London uten noen stab, uten adjutant, uten å få stillet til disposisjon en eneste offiser med krigserfaring."

I en lang kronikk i Tønsberg Blad 09.12.47 bekrefter Hambro ytterligere at general Fleischer verken fikk med stab eller adjutant til England:

"Om hans stab var der ikke tale. Og general Fleischers adjutant kom heller ikke til å bli med."

I samme kronikk gir Hambro en viktig, men fortiet, opplysning:

"Bestemmelsen om at Konge og regjering skulle forlate landet, var en politisk og ikke en militær sak. Det ble derfor ikke innhentet noen uttalelse fra "alle militære autoriteter".

Undersøkelseskommissjonens beskrivelse i avsnittet "Forsvaret" s. 54 er helt

sammenfallende med stortingspresident Hambros forannevnte uttalelser:

"... heller er det ikke protokollert noe om en overføring av en stab for general Fleischer."

Fleischer-biografen general Torkel Hovland avviser både s. 235 og s. 234 i "General Fleischer" at Fleischer fikk med noen stab til England. S. 236 skriver Hovland:

"... så vel Forsvarets overordnede ledelse som Hærens generalstab ble igjen og hadde i virkeligheten spilt ut sin rolle i forsvarskampen."

På den følgende side kommenterer general Hovland kapitulasjonsavtalen av 10.06.40:

"Den nevner ikke med et ord at kampen skulle fortsette fra utlandet og med rette kunne tolkes som total norsk kapitulasjon."

Videre skriver generalen at Ruge mente at:

"Norges militære motstand var over og at styrkene i utlandet nærmest ville få en symbolsk betydning."

Heller ikke på s. 97 i "Det vanskelige oppgjøret" makter Andenæs å holde seg til sannheten. Han skriver:

"Et vilkår for å dømme for bistand til fienden var at Norge og Tyskland var i krig under okkupasjonen. I den første tid ble dette ansett som så selv sagt, at spørsmålet ikke engang ble tatt opp fra forsvarers side."

At professorens opplysning i siste setning er usann bevises av bl.a. følgende:

Allerede i den aller første landssviksak som ble behandlet av Høyesterett (Haalandsaken 6. august 1945) ble det fra forsvarers side gjort gjeldende at krigen sluttet i og med Norges kapitulasjon den 19. juni 1940. Se her Rettstidende for 1945 s. 15:

"Videre hevder domfelte at Norge i den betydning som strl. Paragraf 86 anvender uttrykket, ikke kan sies å delta i krig etter at de norske styrker har kapitulert og landet kom-

met inn under okkupasjon."

Som jeg foran har omtalt inntok Andenæs – i egenkap av rådgiver for Protokollkomiteen – nøyaktig samme standpunkt som forsvaret i Haalandsaken, men i sin iver for å skaffe "rettsoppgjøret" legitimitet må han distansere seg fra den korrekte oppfatning som han hevdet overfor Protokollkomiteen.

Se her også redaksjonsartikkel i Morgenbladet onsdag 26.11.47:

"Under hele oppgjøret har de fleste – tør man nok si – av de anklagede anstilt seg uforstående om at Norge var i krig med Tyskland, i allfall etter at kampene i Nord-Norge hørte opp i juni 1940".

Også den straffelovskomite, med professor Wilhelm Keilhau som formann, som den 12. mars 1941 ble nedsett av Nygaardsvoldregjeringen konstaterte at NS-medlemmer anså krigen mot Tyskland for å ha opphørt 10. juni 1940. Dette fremgår av OT.prp. 92 1945/46 s. 66.

Lenger ned på s. 97 skriver professor Andenæs at det var "NS-folk og andre som ble rammet av oppgjøret som allment hevdet at krigen opphørte" i og med kapitulasjonen. Her underslår Andenæs hva så "tunge" historikere som professor Sverre Steen og statsstipendiat i historie, cand.jur. Sverre Hartmann har uttalt i det her berørte spørsmål. Professor Steen skriver i boken "1040 – Fra nøytral til alliert, s. 267:

"Det var sommeren 1940 en ikke ualminnelig mening at krigen mellom Norge og Tyskland egentlig sluttet 9. juni, og at nordmenn som fortsatte krigen i utlandet var å betrakte som frivillige som ikke bandt staten Norge."

I Hartmanns bok "Søkelys på 1940" (PAX 1970) står det s. 50:

"Dermed bør man kunne fastslå at den faktiske krigstilstand ble opphevet i og med den ensidige norske meddelelse til fienden via nøytral tredje makt, og

at denne opphevelse av den faktiske krigstilstand i forpliktende former ble låst fast for den annen verdenskrigs varighet gjennom Trondheimsavtalens hovedbestemmelse."

Nederst på s. 97 finnes nok en grovt misvisende påstand av Andenæs. Her sier han om den britiske journalist Ralph Hewins:

"Han påstår at kapitulasjonsoverenskomsten inntil siste halvdel av 1947 var hemmeligholdt i Norge, og da først ble offentliggjort i falsk oversettelse."

Så vidt jeg kan se er det ikke mulig å avvise påstandene fra Hewins. Statsstipendiat i Historie, cand.jur. Sverre Hartmann uttaler nemlig i "Søkelys på 1940" s. 57:

"Trondheimsavtalen er ikke vanskelig å forstå dersom man leser den sproglogisk riktig, og i hvert fall ikke tolker den mot ordlyden. Dessverre har avtalen aldri vært presentert i korrekt skikkelse for norske domstoler, aller minst i oversettelse." Det lyder utrolig, men er sant. Fra første stund ble Trondheimsavtalen uriktig oversatt og uriktig satt opp i de forskjellige avskrifter. Disse feilaktige avskrifter er så blitt gjengangere i våre rettssaler, domstolens premisser og avgjørelser og i vår historiske forskning.

I Tønsberg Blad 04.12.47 kom den kjente skribent direktør cand.jur. Lorentz Vogt med en nådeløs kritikk av norske myndigheters unnlattelse av å legge fram relevant historisk materiale:

"Man har unnlatt å legge frem basis for alt sammen: Regjeringens protokoller, administrasjonsrådets forhandlinger, departementenes skrivelser, de militære kapitulasjonsdokumenter, arkivet for nemnden for industri og omsetning. Hele kildematerialet holdes skjult. Derfor er oppgjøret, det rettslige som det utenrettslige uten grunnlag. Når et enkelt dokument kommer fram virker det som en indiskresjon, mens det i

Forts. side 11 ➡

Quisling ville...

Forts. fra side 1

legale forbindelser var henvisning til Tyskland og kontinentet. Og innenfor det europeiske spørsmål, da igjen det germanske spørsmål i engere forstand.

Med det germanske spørsmål mener jeg her spørsmålet om forholdet mellom Tyskland og de germanske småstater på det europeiske kontinent; de skandinaviske stater, Nederland og Belgia (flamlendere og valloner), i første rekke forholdet mellom Tyskland og Skandinavia.

Med det europeiske spørsmål mener jeg spørsmålet om organisert samvirke (arbeidsordning) mellom de egentlig europeiske (kontinental) stater, dvs. det europeiske kontinent, minus de stater som har vesentlig utenomeuropeiske forbindelser og interesser: England og Russland samt eventuelt Spania og Portugal.

Hva angår det germanske spørsmål, så var som bekjent flere av våre fremste menn i forrige århundre, således både *Bjørnson og Ibsen og P.A.Munck* (sterkt for et vidtgående) for et germansk samband (forbund) mellom Tyskland og Norden, skjønt de alle var mot den tyske maktpolitikk slik den hadde vist seg i forholdet til Danmark 1864. Men de så mer på (det som bandt sammen) de felles interesser, og ikke minst på den kjensgjerning at Norden og Tyskland lå på samme frontlinje mot øst.

Ved Tysklands besettelse av Norge og Danmark, og senere av Nederland og Belgia ble det germanske spørsmål aktuelt som aldri før. (Uten tvil gikk) Under forholdenes utvikling tok de tyske planer på høyeste hold (ut på at) da retningen av å skape et storgermansk rike med en liknende (forfatning) ordning som Bismarck-forfatningen av 1871 for det tyske rike. De germanske småstater, Norge

osv. skulle ha en liknende status i dette germanske rike som tidligere Bayern eller Sachsen i det gamle tyske rike. Tyskland, hvis forskjellige stater nå var gått mer opp i den tyske enhet, skulle (spille) overta Prøisens rolle.

(I det germanske rike skulle også inngå Finland og - via det stortyske rike - generalguvernementet Polen og protektoratet Bøhmen/Mähren samt formentlig også de baltiske stater. I tilslutning til denne germanske kjerne skulle så det øvrige kontinent organiseres, i hvilke former ble aldri sagt noe bestemt om og var også på det uvisse: (Syd-osten/Donau og Balkanlandene/Italiaen, Frankrike, Spania, Portugal, Russland. Til sammen, utenom koloniene, et folketall på over 500 millioner, i et samlet kontinent fra Atlanterhavet til Stillehavet, og fra Nordishavet til Middelhavet. Verdens største makt).

Denne plan som først etterhånden tok form etter som krigen utvidet seg, var selvfølgelig en helt annen tanke enn den jeg hadde for øye med mitt germanske eller stornordiske samarbeid. Der skulle for det første England og de britiske dominions og eventuelt Amerika være med, og det var også hele tiden min forutsetning at Norden skulle inngå som en særskilt enhet eller gruppe og som jevnbyrdig tredjemann med England og Tyskland. Her gjaldt det derimot først og fremst det stortyske rike på 110 millioner vis-à-vis 30-40 millioner (andre) i en rekke småstater splittede folk, selv om det likeledes (riktignok også) fra tysk side ofte ble slått på, at de håpet at også England en gang ville komme med. For det annet hadde jeg egentlig tanken bare på et fritt forbund, og ikke på noe statsforbund, enn si, som her, en forbundsstat.

Mange ganger har jeg tenkt igjennom dette germanske problem i dets forskjellige mulige utforminger. Men er alltid kommet til

at det ville være en meget betenkelig sak for vår nasjonale utvikling. Et fritt samarbeide mellom de germanske folk som mellom de nordiske, var derimot en annen og helt naturlig og ønskelig ting.

Under disse omstendigheter så jeg det som min oppgave for det første å hindre forhastede og kanskje ennå mer vidtgående (løsninger) ordninger i forhold til Norge som Anschluss eller protektorat (begge meget på tale). For det annet å skape forståelse for andre synspunkter, nemlig at de forskjellige germanske folk ikke kan sammenliknes med de forskjellige tyske folkestammer og stater, men at de i alle fall for de skandinaviske folks vedkommende, er tusenår gamle nasjoner, hvis likeberettigelse, frihet og selvstendighet må respekteres også i en eventuell germansk ordning hvis en vil oppnå noe varig og fruktbringende. En måtte her gå forsiktig til verks for ikke å ødelegge mer enn å gagne, for Tyskland hadde makten og kunne gjøre hva det ville.

Men etterhånden som (jeg) vi fikk fastere grunn under føttene, fremholt jeg under mulige diskusjoner om disse ting stadig friere det jeg anså som det viktigste, og vant også mer og mer gehør (hos tyskerne) på tysk hold.

Gjennom det germanske samarbeide nærmest påtvang tyskerne oss en organisasjon: Germanske SS. Dette var ikke noe ubetinget heldig tiltak. Organisasjonen var meget god som organisasjon, men den var overflødig og den splittet kreftene. Med sin storgermanske innstilling kom den også straks i en viss motsetning både til selve partiet og til Hirden som var sterkt nasjonalnorsk, og så mye mer som Germanske SS på enhver måte ble favorisert av de tyske sivilmyndigheter. Det var likeledes en tendens hos denne organisasjon til å betrakte seg som underlagt de tyske myndigheter og ikke de norske. Etterhånden fikk jeg dog satt tingene

på plass og Germanske SS måtte sies å være blitt en god nasjonal organisasjon som passet seg vel inn i bevegelsens rekke i arbeidet for Norges sak.

Et *nordisk samarbeide* kunne selvfølgelig danne en viss motvekt mot en overhåndtagende tysk betonet germanisme. Men jeg fant som nevnt ikke å (kunne) utvikle noe sådant av betydning, vesentlig p.g.a. de hindringer som de tyske myndigheter her la i veien. Et nordisk samarbeide – selv i videste forstand – var jo heller ikke løsningen på de svære problemer som det her dreiet seg om.

Men det sikre motmiddel og den beste løsning så jeg derimot i en almindelig *europeisk ordning*, hvor hvert folk gikk direkte inn på (likeberettiget basis) like fot og bare (med bevarelse av sin frihet) avga til sentralorganene så meget av sin frihet og selvstendighet (så langt en samordning (tillot) absolutt) som en effektiv fellesordning absolutt krevet.

I en sådan ordning ville tyskerne bare representere et mindretall (80 av 300 millioner) og ikke i lengden kunne hevde sin maktpolitikk og sin overmakt, selv om Tyskland kanskje måtte innrømmes en viss ledende stilling som det største og mektigste folk i Europas måtte.

Jeg gikk så meget mer inn for en sådan kontinental ordning som jeg (er overbevist om at den ligger i utviklingens natur) i det så en historisk nødvendighet, hvis (vårt kontinent) Europa ikke skal gå til grunne, fordi det ikke makter å løse utviklingens oppgave.

Akkurat som det gamle Hellas tross sin høye kultur ble et bytte for (Rom) den romerske verdensmakt og for barbarene, fordi det ikke maktet å nå frem til høyere organisasjonsformer enn bystaten og skiftende og stridende forbund mellom slike bystater. Og at Norges fremtid og skjebne er på det nøyeste knyttet til Europas fremtid og skjebne er klart.

Norge og Norden kan ikke

i lengden leve en sund og sikker tilværelse ved siden av et sykt Europa, som det dog er en integrerende del av. Vi setter Norge først. Men den utvikling vi gjennomlever, er i sine årsaker og virkninger, så vel som i sitt mål, i første rekke for Norge et europeisk spørsmål, og ikke bare et norsk.

Denne kjensgjerning har (sin) dype (fundament) grunn i mange forhold, og den røkkes ikke av en overfladisk betraktning av den øyeblikkelige situasjon, hvor (Vest) Europa ligger der som et nytt Kina, splittet, og såret til døden, mens England spiller Japans, Norden Manchukuo og Russland sin egen rolle.

Vi lever i en stor nyskapingens tid som bl.a. er karakterisert ved at det innenfor en fremvoksende (verdensordning) omfattende ordning oppstår verdensmakter, som utkjemper sine interessemotsetninger og trekker hele verden med seg i disse oppgjør.

Skal Europa kunne bestå som et kontinent av frie folk, må det (også) likvidere all indre mellomstatlig makt- og militærpolitikk (innad. Også Europa må som i vår moderne tid er nesten like latterlig som den er tragisk. *Også Europa må finne seg sammen til en verdensmakt som kan hevde sin gamle kultur og sin frihet og selvstendighet mellom de andre verdensmakter som er vokset opp omkring det, England, Amerika og Russland. Herpå beror til syvende og sist også Norges frihet og fremgang.*

Det må overensstemmende med utviklingens krav skapes et samlet Europa i frie, føderative former, med felles utenrikspolitikk, felles forsvar, felles mynt uten tollgrenser og med gjensidig bosteds- og ervervsfrihet for de forskjellige europeiske lands innbyggere. Europa er i dag målt i tidsavstand mindre enn en småstat for hundre år siden. (Et sådant) Dette nye Europa kunne så igjen i sin

Forts. side 11 ➡

Quisling ville...

Forts. fra side 10

politikk støtte seg til England i et stornordisk og paneuropeisk samarbeide. Således ville Europas og verdens fredelige utvikling være sikret, så lenge en slik ordning bestod. Mange (engelskmenn) briter var før krigen for en slik løsning. Og sannsynligvis er ennå flere det i dag.

Det var Tysklands misjon å løse dette hovedproblem i Vest-Europa, det egentlige Europa, likesom bolsjevikene har løst det tilsvarende problem i Øst-Europa for Russlands vedkommende.

Men på en likefrem tragisk måte sviktet Tyskland denne høye oppgave. Ikke bare i behandlingen av de stater og folk som kom under dets herredømme. Men også i selve viljen til å ta målbevisst og planmessig fatt på denne oppgave, hvis løsning kanskje hadde reddet det.

Hitler selv var absolutt mot enhver utforming av den europeiske nyordning før krigens slutt. Og det skjønt Tyskland en tid behersket hele det europeiske (område) rom som kom i betraktning (unntatt Sverige) og dessuten en stor del av Russland. Først skulle Tysklands militære sluttseier vinnes, så kom spørsmålet om Europas og fredens organisering, det var Hitlers oppfatning.

Det europeiske samarbeide under krigen innskrenket seg derfor til enkelte presser, trafikk-, og ungdomskongresser og lignende.

Hva jeg for min del kunne gjøre var gjennom innlegg og diskusjoner å hevde Norges plass og innsats, og å gjøre gjeldende at det grunnleggende prinsipp i Europa måtte være folkenes nasjonale likeberettigelse, frihet og selvstendighet, et prinsipp som jeg også fikk anerkjent som grunnlag for den fremtidige ordning. Det ble også anerkjent at Norge skulle inngå direkte i en europeisk ordning og ikke

via en germansk. På de forskjellige europeiske kongresser som fant sted under krigen, har da også Norge alltid inntatt en selvstendig og særdeles ærefull plass.

Har Nasjonal Samling "samarbeidet" med Tyskland utover det som okkupasjonen gjorde nødvendig, så var det med dette europeiske fredsmål for øye. Dertil hadde vi full rett, (for så vidt som) for vi hadde vårt eget riksstyre og var i fred med Tyskland. (Men) Og det (var også) skjedde i den hensikt å gagne Norge i et for folket livsviktig spørsmål. Vi mente at Norge ikke kunne melde seg ut av Europa, men at dette fredsmåls virkeliggjørelse var en betingelse også for Norges frihet og fred, selvstendighet og sikkerhet, ja, at det ville gi vårt land og vårt folk uante kulturelle og materielle muligheter og løfte Europas så vel som vårt nasjonale liv opp på et høyere plan. Vi var tilbøyelig til å se på forholdet til Tyskland (som til andre europeiske land) ut i fra dette høyere felleseuropeiske synspunkt, uten derfor på noen måte å oppgi noe av Norges interesser. Tvert imot for best mulig å fremme disse.

Begivenhetenes utvikling har ikke motbevist disse synspunkter, tross de nå ingen praktisk anvendelse fikk (i dette tilfelle). Den har bekræftet dem. Og Russland – som har løst oppgaven i Øst-Europa – er nå i ferd med å ta opp denne historiske oppgave også for Vest-Europas vedkommende. Russland vil samle hele kontinentet fra verdenshav til verdenshav som et nytt og større Amerika på over 500 millioner innbyggere, hvorav det allerede behersker de 300.

Men bedre var det vel også for Norge, om vårt egentlige Europa kunne bevare sin selvstendighet, av egen kraft kunne løse sin egen kardinaloppgave og selv gjennomføre sin europeiske samling, i samhøve med vår politikk, i stedet for at det skal skje fra og under Russland.

Alt dette anfører jeg for å konstatere at heller ikke her har jeg eller Nasjonal Samling vært "landssvikere".

En er ikke landssviker, fordi om en ikke bekjenner seg til trolltroen: "Troll, vær deg selv nok!" men ser utover landegrensene og forstår sin tid og vil det gode. *For oss stod det snarere som landssvik ikke å innse dette.*

Vi i Nasjonal Samling er ikke landssvikere. Vi er, sammen med mange andre, forkjempere og martyrer for en ny tid og et nytt Europa, hvor det er vår særlige oppgave å sikre Norges plass og innsats. ●

Jussprofessor...

Forts. fra side 9

alminnelighet er en forsømmelse hvis det ikke kommer frem."

Samme forfatter har i Tønsberg Blad 18.06.47 et inserat "Dokumentene mangler fremdeles". Her etterlyser Vogt "parolene fra London og hjemmefra. Han krever fremlagt "Sannheten dokumentert gjennom samtidige skriftstykker i urettsjert form."

I spørsmålet om hemmeligholdelse av kapitulasjonsavtalen tar Hewins feil når han hevder at avtalen ble hemmeligholdt bare til 1947. Som det fremgår av nedenstående faksimile av brev av 25.11.56 fra norsk DU til overrettssakfører Heine Meyer nektet departementet å frigi avtalen så sent som ultimo november 1956.

Professor Andenæs har også i sin bok gitt en ukorrekt oversettelse av det tyske uttrykk "die gesamten" ved å fortelle at det betyr "de samlede". I Aftenposten morgen 17.11.72 har translator Werner Müller dokumentert at uttrykket "die gesamten Streitkräfte må oversettes til samtlige, alle. Müller opplyser at han for sikkerhets skyld har forelagt spørsmålet for Gesellschaft für deutsche Sprache som svarer: "Die gesamten nor-

wegischen Streitkräfte må oversettes med "samtlige norske stridskrefter og ikke "de samlede norske stridskrefter."

Oslo, 23. november 1956.

Kapitulasjonsavtalene fra 1940

I tilslutning til departementets brev av 31. f.m. skal meddeles at departementet etter samråd med Forsvarsdepartementet ikke finner for tiden å burde offentliggjøre de omhandlede avtaler.

For Utenriksministeren (u.) R.B.Skylstad

Sic!

(Slik står det virkelig)

Bombingen av...

Forts. fra side 7

Etter ca. en ukes tid kjørte vi en dag bomber ut til flyene mens kampene pågikk i Narvik og omegn.

Luftwaffekarere på bakken utstyrte oss med gaffeljekker på jul og ba oss om å kjøre jekkene inn under bombe-flyene slik at bakke-mannskapet bare hadde å kople bombene til flyene: He 111, Do 218, Ju 88, Me 110, tre Focke Wulf og Ju 85 (Stukas).

Den eneste på laget som nektet å være med på oppjekkingen var jeg. Jeg mente at det måtte være nok å få tilkjørt bombene.

"OK", sa underoffiseren, "du får stille deg der borte å se på", flirte han. Han visste at jeg ikke var engelskvennlig.

Laget jekket bombene under flyene uten å tenke på hvor de havnet til slutt.

Et par dager senere fikk vi gjennom pressen vite at "Glaukios" var senket i Norskehavet og at Narvik og omegn var bombet.

En NS-mann, Forbord fra Trøndelag, og jeg var de to eneste i bombegjengen som ble straffet etter krigen. De andre slapp fri fordi de var "gode" nordmenn som var

"tvunget" til tyskerarbeid, også på alle helligdager med over 100% tillegg i lønnen. De "gode" nordmenn i gjengen erklærte, mens de så seg omkring, at de var tyskfiendtlige. Likevel jobbet de uten skrupler. Blakke slitere ble plutselig rike, noe de fikk litt trøbbel med under innvekslingen i 1945.

Ellers må det tilføyes at plasskommandanten var så fornøyd med bombegjengen at han inviterte tolken og timeskriveren K.Sjøen opp i et fly slik at de fikk se Værnes i fugleperspektiv. Tross i at K.Sjøen gikk for å være "svært" tyskfiendtlig kom han gledesstrålende ned og berettet om hvor trivelig det hadde vært der opp sammen med fienden.

K.Sjøen er vel en av de tusener anleggsarbeidere som måtte fly dørene ned i 1945 for å få en god nasjonal holdningsattest for sin kjempinnsats på Værnes.

Film om grandonkelen

Kan du gi Benecte tips?

Benecte Orvung, kjent fra de prisbelønte dokumentarene "Store, lille Trude-Mette" og "Disa flytter til Japan", er nå i ferd med å lage film om sin grandonkel, Karl Marthinsen, som var politi- og hirdsjef under okkupasjonen.

Til arbeidet har hun fått god økonomisk støtte av "Fritt ord", Filmfondet og E.U.

Norsk Riksringkasting har også ytet sitt og statskanalen vil vise filmen når den blir ferdig ved nyttårstider.

Nå vil hun gjerne komme i kontakt med politi- og/eller NS-folk fra krigens dager som kan fortelle om Marthinsen eller som sitter på bildemateriale og annen dokumentasjon.

Som flere av oss vil minnes ble politi- og hirdsjefen myrdet av hjemmefronten kort tid før tyskernes kapitulasjon i Norge.

RETURADRESSE:
BOKS 32 39 ELISENBERG, 0208 OSLO - TELEFON 32 12 60 08

NR. 2 - 2003

FRA FJERNE DAGER

Vaskehjelpen vår

Kjell B. Schr.

"Jeg vasker hos mange folk, men ingen lever så kleint som dere NS-medlemmer", sa vaskehjelpen til oss en dag under okkupasjonen. Hun bøyet seg mismodig over den skjelvende lutfisken, mens den like skjelvende husmor sto taus ved siden av henne.

Nå skulle jo egentlig slike høyst private anliggender fra indredepartementet i et hjem være bannlyst i en avis som denne, men saken er at vaskehjelp-spørsmålet den gang var et samfunnsmessig sett meget aktuelt tema.

Ved denne anledning tok vi imidlertid tyren, eller kanskje rettere sagt kua ved hornene.

Vi konstaterte da først at bemeldte vaskehjelp ikke kunne fordra spekesild, lutfisk, klippfisk og havresuppe.

Vel, vi andre kunne nok også styre vår begeistring for ovennevnte fiskearter som gjengangere på menyen uke etter uke, men det var nå den kost som alle lovlige borgere på den tid måtte spise, og også være inderlig takknemlig for.

- Hva hun nå fikk andre steder, spurte vi.

- Jo, det var da fisk, men også så meget, meget annet. Og det var ingen som spurte etter smørmerker, la hun til og så straffende på husmor.

- Men hvis hun hver dag fikk sin smørmasjon uten smørmerke, så fikk hun jo hele sitt smørkort ekstra?

- Jo, det var slik, men det ble hennes sak.

Her ble imidlertid huseren mektig vred og holdt et lengre foredrag om rasjering og samfølelse.

Og han konkluderte med at NS-folk med en viss stolthet tok imot attesten for å

VENNEGAVER

Denne gang har 73 av våre lesere sendt oss til sammen kr. 24.720,- i vennegaver.

Gavene sammen med mange hyggelige brev sier at våre abonnenter setter pris på avisen, og flere av dem presiserer dens store oppgave.

En pensjonert skolemann og bibliotekar på vestlandet, som under okkupasjonen sto langt fra våre rekker, skriver til oss:

"Skal vi ha den minste von om nokonsinne skape fred i verda, må vi slutte med den einsretta, tåpelege fordøminga av menneske som ville redde landet på ein litt annan måte enn oss sjølve. Dømer vi fordomsfritt må vi lete vedgå at NS-folk vilde det same som oss: *Ett fritt sjølvstendig Norge.*"

Takk for følgende bidrag:

Initialer	Sted	Beløp	Initialer	Sted	Beløp
K.M.	Oslo	250,-	E.N.	Skedsmokorset	100,-
P.H.	Gjøvik	4.800,-	P.S.	Kristiansand	100,-
M.H.	Skollenborg	1.000,-	D.S.	Romsdal	340,-
N.N.		300,-	M.M.	Gol	100,-
P.W.	Oslo	500,-	J.R.	Gjøvik	140,-
Hjemmefronten			N.N.		540,-
	Mosjøen	300,-	O.K.F.	Porsgrunn	300,-
Motstandsmann			G.K.	Bergen	100,-
	Mo i Rana	300,-	O.Ø.	Oslo	100,-
N.N.	Bærum	500,-	A.N.	Kristiansand	200,-
A.H.	Stanghelle	200,-	O.G.	Oslo	200,-
S.S.	Trondheim	500,-	N.N.		140,-
J.T.	Våsteraas	600,-	S.K.	Tønsberg	200,-
S.D.	Ski	250,-	A.H.	Stanghelle	300,-
N.N.		100,-	K.B.	Oslo	100,-
F.S.	Stavanger	300,-	O.Ø.	Sverige	800,-
P.B.G.	Aurskog	1.000,-	J.F.	Sverige	160,-
A.E.	Helle	400,-	E.S.	Inderøy	200,-
H.T.	Oslo	400,-	J.M.	Oslo	100,-
EL.	Drammen	200,-	M.A.	Dovre	100,-
A.J.	Mandal	200,-	R.W.	Jaren	100,-
G.G.	Uvdal	200,-	R.J.	Flisa	90,-
I.L.	Torp	340,-	R.O.	Rolvøy	200,-
T.B.	Oslo	100,-	N.D.	Leksvik	100,-
P.S.	Høvik	500,-	Å.H.	Ridabu	100,-
O.K.	Bekkestua	100,-	O.J.	Nedenes	240,-
H.O.H.	Porsgrunn	200,-	T.L.	Porsgrunn	300,-
L.S.	Bergen	240,-	P.W.	Oslo	200,-
O.K.	Husøysund	100,-	J.M.	Sverige	260,-
K.O.	Trondheim	300,-	J.M.	Lillehammer	140,-
J.H.	Lørenskog	300,-	T.S.	Treungen	200,-
F.G.	Mandal	800,-	B.H.	Fetsund	100,-
Ø.E.	Oslo	100,-	H.I.		200,-
A.A.	Eidanger	150,-	N.N.		100,-
R.U.	Evje	100,-	E.B.	Bergen	240,-
K.H.	Stabekk	300,-	K.H.	Valle	300,-
M.E.	Sandefjord	100,-	R.M.	Grimstad	500,-
A.A.	Bøstad	1.000,-			

"leve kleinere enn andre". Og det fór en ramsvart For vi visste jo så inderlig sint tankeiling gjennom oss: vel hvem disse andre var.

Men hennes øyne svømte uforstående over kjøkkenbordet og griske hender grep familiens siste smørklatt. *For slike mennesker søker vi altså å skape et rettferdig samfunn.*

Kommunist-Valla og "gratispassasjerene"

I de senere år har vi anerkjent Landsorganisasjonen (LO) for måten den har ivaretatt de faglige interesser, og for viljen til med lovlige midler å heve arbeidernes levevilkår.

Etter at den "vaskekte" og fortsatt troende Stalinkommunist Gerd-Liv Valla er blitt varm i trøya som LO-leder er det derfor med gru vi opplever hvordan han nu beflitter seg på å gjenskepe tidligere tiders faglige terrorvelde som tok sitt kvelertak på alt initiativ og som med en vampyrs grådighet suget livs- og arbeidsgleden ut av folk flest. Som den gang dreier saken seg igjen om hvilke tvangsmidler som bør settes inn mot de tusener av uorganiserte arbeidere og funksjonærer i landet vårt.

Kommunist-Valla sier rett ut at alle "gratispassasjerer" (som hun kaller dem) må skvises bort ved at man fratar dem lønnsforhøyelser og andre goder som måtte fremkomme ved de faste forhandlingsmøter. Altså samme takter som i 1930-årene da vi så Landsorganisasjonen (LO) strekke sine fangarmer stadig lenger utover og vi opplevet at de midler som ble benyttet i kampen ble stadig mer brutale.

Vi så hvordan bedrifter ble blokkert, ikke som et kampmiddel mot vedkommende bedrift, men som et middel til å tvinge bedriftens arbeidere, imot sin vilje, inn i fagorganisasjonen. Vi så hvordan fagforeningene tvang bedrifter til å la sine arbeidere gå ut i arbeidsledighet fordi de ikke var organisert og fordi de ble nektet opptakelse i sine fagforbund.

Vi så dette og meget mer.

Og vi vil fortsatt få se det hvis kommunist-Valla nu får sin vilje og igjen fører oss inn under et faglig terrorvelde og selv gjør seg til diktator over alt arbeidsliv i Norge.

Selv mener hun at LO representerer arbeiderflertallet i Norge. Ethvert angrep på LO regnes derfor som et angrep på arbeiderklassen. Det er noe ganske fremragende sludder, da jo et stort flertall av organisasjonsmulige arbeidere og funksjonærer står utenfor organisasjonen. Spørsmålet om arbeidets frihet er nettopp skapt av motsetningsforholdet mellom fagorganisasjonen og de som står utenfor.

På den ene side en fagbevegelse som vil tvinge alle arbeidere med i sin nærmest revolusjonære klassekamp, på den annen side en majoritet av frie, ubunnede arbeidere og funksjonærer som nekter å støtte en politisk bevegelse som de er motstandere av.

Institutt for Norsk Okkupasjonshistorie

Adresse: POSTBOKS 3239 ELISENBERG, 0208 OSLO